

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 32

van **STAF AERTS**

datum: 17 oktober 2023

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) - Toepassing handels- en investeringsluik in het kader van de BIT met Oekraïne

Ik vroeg de minister op 19 september jl. in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme naar de rol die de Vlaamse Regering speelt of zou kunnen spelen in de arbitrageprocedure die ABH Holdings onder de BLEU-BIT met Oekraïne heeft aangespannen tegen de Oekraïense overheid. Het antwoord ter zake was zeer kort:

“Wat de BLEU-BIT met Oekraïne betreft, kan ik kort zijn. Het is een BIT van de oude generatie. Het bevat een zogenaamde sunsetclausule, waarbij na beëindiging van de overeenkomst de bescherming nog tien jaar geldt. Dat ligt ter wijziging voor in de nieuwe BIT. In dit concreet geval gaat het om een Luxemburgse holding. Ik weet dat het op de radar van de Luxemburgse collega's staat. Maar voor België is er geen rol weggelegd in deze procedure.”

Gelet op de artikelen 30 tot en met 35 van de BLEU-overeenkomst, heb ik echter de volgende vragen over dit antwoord.

1. De minister stelt dat er in de arbitragezaak van ABH Holdings tegen Oekraïne geen rol is weggelegd voor de Belgische overheden. Artikel 30 van de BLEU-overeenkomst bepaalt echter dat de partijen van het verdrag, dus inclusief de Belgische en Vlaamse overheid, met Luxemburg moeten overleggen over de bescherming van de belangen van de Unie in de betrekkingen met derde staten.

Acht de minister het vrijwaren van de financiële mogelijkheden van de Oekraïense staat tegenover Russische oligarchen geen essentieel belang voor de BLEU, zeker wanneer het een BLEU-verdrag is dat aan de basis ligt van de aantasting van deze mogelijkheden?

2. Artikel 32 van de overeenkomst bepaalt dat in de rechtsgebieden waar Luxemburg geen diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging heeft, de behartiging van de Luxemburgse belangen op economisch en handelsgebied toevertrouwd wordt aan de Belgische diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen; de leden van deze vertegenwoordigingen behoren bovendien hun medewerking aan Luxemburg te verlenen op dezelfde domeinen.

Aangezien Luxemburg geen diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging heeft in Oekraïne (de ambassade in Tsjechië is ook geaccrediteerd voor Oekraïne):

- a) Is de Belgische diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging in Oekraïne dus niet verplicht om de Luxemburgse belangen op economisch en handelsgebied in Oekraïne te verdedigen, of op zijn minst actief met Luxemburg mee te werken aan de verdediging van die belangen?
- b) Is, gezien de intern-Belgische bevoegdheidsverdeling, de Vlaamse economische vertegenwoordiging van Flanders Investment & Trade (FIT) niet verplicht om de Luxemburgse belangen op economisch en handelsgebied in Oekraïne te verdedigen, of op zijn minst actief met Luxemburg mee te werken aan de verdediging van die belangen?
- c) De minister stelt dat er voor België geen rol is weggelegd. Lid 6 van artikel 9 van het BIT tussen de BLEU en Oekraïne bepaalt echter dat elke Overeenkomstsluitende Partij zich ertoe verbindt om arbitragebeslissingen uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving. Dat betekent in mijn interpretatie dus ook dat in het geval een arbitragepanel in de toekomst een oordeel zou vellen ten nadele van Oekraïne, België bij een betalingsweigering vanwege Oekraïne eventueel verplicht zou zijn beslag te leggen op tegoeden van de Oekraïense overheid.

Deelt de minister deze inschatting en kan hij zijn inschatting toelichten?

3. Gelet op bovenstaande vragen:

- a) Vindt de minister het niet relevant om nu zijn mening bij te stellen en in het kader van het Vlaamse en Belgische Oekraïnebeleid en aldus gedefinieerde belangen, met Vlaanderen en België er alles aan te doen om Oekraïne in dit dossier diplomatiek en juridisch te steunen?
 - b) Bestaan er geen mogelijkheden om het Europese sanctiekader toe te passen of aan te scherpen om het problematische gebruik van arbitrageverdragen met Oekraïne, zoals in het geval van ABH Holdings, te voorkomen?
4. In zijn antwoord op mijn vragen op 19 september gaf de minister aan dat de nieuwe modeltekst voor toekomstige BLEU-BIT's klaar is en de achterpoorten waar ABH Holdings nu gebruik van maakt, zouden sluiten.

Gelieve de verschillende punten toe te lichten waarop de nieuwe modeltekst verschilt van de tekst van het in werking zijnde akkoord met Oekraïne en die ervoor zouden zorgen dat claims zoals die van ABH Holdings niet meer mogelijk zouden zijn.

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 32 van 17 oktober 2023

van **STAF AERTS**

- 1-2. De positie van deze Regering ten aanzien van de Russische invasie van Oekraïne is welbekend en het is dan ook duidelijk dat wij Oekraïne steunen in deze uitzonderlijke tijden. Dat gezegd zijnde, heeft België geen vraag om assistentie ontvangen in deze zaak. Met betrekking tot de rol van België bij de uitvoering van een eventuele arbitragebeslissing: het is op dit moment nog niet geweten of er een arbitrageprocedure zal volgen en wat de uitspraak zou zijn. Het is dan ook niet aan deze Regering om hierover een voorafname te doen.
3. a) Zoals reeds gesteld, is het vooralsnog niet duidelijk of er een arbitrageprocedure zal volgen of wat de uitspraak zou zijn.
- b) Het EU-sanctiebeleid is onderworpen aan de vereiste van unanimiteit in de Raad en de sanctiepakketten van de EU tegen Rusland in het kader van de Russische invasie van Oekraïne zijn het resultaat van een consensus in de Raad. Dat gezegd zijnde, zullen mijn diensten de technische vraag die aan de grond ligt van deze idee stellen in de relevante interfederale overlegorganen.
4. Eén van de belangrijkste verbeteringen in de nieuwe modeltekst betreft de aanpassing van de klassieke internationale investeerder-staat geschillenbeslechting naar het Investment Court System (ICS). Dit is een grote stap vooruit. ICS omvat de recentste verdragspraktijken die door de jaren heen zijn ontwikkeld in de context van traditionele investeerder-staat geschillenbeslechting (ISDS) over onderwerpen als transparantie, het voorkomen van forum shopping en bescherming tegen 'frivolous claims', het verbieden van parallelle zaken, alsook beperkingen van de reikwijdte van het toepassingsgebied. Voorts introduceert ICS de vervanging van traditionele ad hoc-arbitragetribunalen door een permanent tribunaal gekoppeld aan een beroepsmechanisme. Rechters in zo'n permanent ICS-tribunaal zijn – in tegenstelling tot arbiters bij traditionele ISDS – ook gebonden aan uitvoerige regelgeving die onpartijdigheid en onafhankelijkheid moeten garanderen. Dit betekent dat de investeerder niet langer het recht zou hebben één van de arbiters aan te duiden.

Daarenboven bevat de nieuwe modeltekst een bepaling die stelt dat bij oprichting van een multilateraal investeringshof – waarover onderhandeld wordt bij de VN Commissie voor Internationaal Handelsrecht (UNCITRAL) – dit hof onmiddellijk bevoegd wordt voor geschillen onder de BLEU-BIT.